

III. Cour du travail de Gand, division Gand, 3 mars 2017

Article 100, § 1er, de la loi coordonnée du 14 juillet 1994 – Évaluation de l'incapacité de travail – Situation préexistante – Milieu protégé – L'assuré n'a pour ainsi dire pas travaillé

Une personne qui n'a jamais travaillé et dont la capacité de gain était déjà réduite, avant l'entrée sur le marché du travail, à moins d'un tiers, ne peut être reconnue en incapacité de travail au sens de l'article 100 de la loi coordonnée du 14 juillet 1994.

Un emploi limité exercé à son propre rythme et exclusivement en milieu protégé, en l'occurrence au sein de l'entreprise des parents, ne peut être considéré comme étant une participation au processus de travail normal et ne peut, de ce fait, être assimilé à un emploi normal.

N° de rôle : 2013/AG/87

X. c./INAMI

...

3. Procedurele voorgeschiedenis

3.1. De procedure in eerste aanleg

3.1.1. (...) kon zich niet neerleggen bij de hierboven genoemde beslissing van de GRI Oost-Vlaanderen en tekende tegen deze beslissing beroep aan met een verzoekschrift dat hij op 10 januari 2011 neerlegde op de griffie van de arbeidsrechtbank te Gent.

3.1.2. In een vonnis van 17 november 2011 verklaarde de arbeidsrechtbank te Gent, zevende kamer, de vordering van (...) toelaatbaar, maar alvorens te beslissen over de grond van de zaak, stelde de arbeidsrechtbank dokter ... aan als deskundige, met als opdracht:

- "(...) de rechtbank van advies te dienen nopens de vraag of (...) vanaf 19 oktober 2010 (periode van invaliditeit) een graad van arbeidsongeschiktheid bezat, en nadien is blijven bezitten, welke bij artikel 100 van de wet betreffende verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, wordt bepaald
- Te dien einde alle nodige navorsingen door te voeren, o.m. het onderzoek van de medische stukken die de partijen hem zouden verschaffen, (...) aan een medisch onderzoek te onderwerpen, ten einde uit te maken of (...) vanaf 19 oktober 2011 een graad van arbeidsongeschiktheid bezat, en nadien is blijven bezitten, welke recht geeft op uitkeringen van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, en welke toegekend wordt aan de werknemer die alle werkzaamheden heeft onderbroken als rechtstreeks gevolg van het intreden of het verergeren van de letsels of functionele stoornissen, waarvan erkend wordt dat ze zijn vermogen tot verdienen verminderen tot één derde of minder dan één derde van wat een persoon, van dezelfde stand en met dezelfde opleiding, kan verdienen door zijn werkzaamheid in de beroepencategorie waartoe de beroepsarbeid behoort door de betrokkene verricht toen hij arbeidsongeschikt is geworden, of in de verschillende beroepen die hij heeft of zou kunnen uitoefenen, uit hoofde van zijn beroepsopleiding

- Indien (...) bovendien een beroepsopleiding heeft verworven tijdens een tijdvak van herscholing, wordt met die nieuwe opleiding rekening gehouden ter waardering van de vermindering van zijn vermogen tot verdienen.
- Daarenboven, (...) te ondervragen nopens zijn beroepsverleden, meer bepaald nopens de juiste aard van de verrichte arbeid in elk der door hem uitgeoefende beroepen, alsmede de juiste duur gedurende dewelke hij zijn arbeid heeft uitgeoefend;
- Machtigt de deskundige (...) te doen onderzoeken door een dokter-specialist van zijn keuze, mocht hij aanvullende onderzoeken noodzakelijk achten.”.

3.1.3. De deskundige legde zijn eindverslag op 15 mei 2012 neer op de griffie. Hij kwam tot het volgende besluit:

*“er kan besloten worden dat (...) **vanaf 19 oktober 2010 (periode van invaliditeit), geen graad van arbeidsongeschiktheid bezat en nadien is blijven bezitten**, welke bij artikel 100 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994, wordt bepaald.”*

3.1.4. In het aangevochten eindvonnis van 7 februari 2013 verklaarde de arbeidsrechtbank Gent de reeds ontvankelijk verklaarde vordering ongegrond en bevestigde de bestreden beslissing van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering van 12 oktober 2010.

De arbeidsrechtbank oordeelde dat de deskundige op een zeer uitvoerige wijze alle door (...) geformuleerde opmerkingen had weerlegd en dat (...) geen enkel medisch attest voorlegde waaruit zou kunnen blijken dat de conclusie van de deskundige verkeerd zou zijn.

Ten slotte veroordeelde de arbeidsrechtbank het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering tot het betalen van de gerechtskosten.

3.1.5. De griffier bij de arbeidsrechtbank Gent bracht het vonnis met een gerechtsbrief van 14 februari 2013 aan de partijen ter kennis.

3.2. De procedure in hoger beroep

3.2.1. Met een verzoekschrift dat hij op 13 maart 2013 neerlegde op de griffie van het arbeidshof te Gent, afdeling Gent, tekende (...) hoger beroep aan tegen het hiervoor genoemde vonnis van de arbeidsrechtbank Gent van 7 februari 2013.

3.2.2. In het tussenarrest van 7 februari 2014 oordeelde het arbeidshof dat het verslag van de door de eerste rechter aangestelde deskundige niet kon overtuigen en achtte het opportuun een nieuwe geneesheer-deskundige aan te stellen, gespecialiseerd in de problematiek van het chronisch vermoeidheidssyndroom.

Het arbeidshof verklaarde het hoger beroep van (...) tegen het vonnis van de arbeidsrechtbank Gent, zevende kamer, van 7 februari 2013 (A.R. nr. 11/57/A) ontvankelijk, en stelde alvorens over de grond van de zaak te oordelen, prof. dr. ... als deskundige aan met de opdracht het arbeidshof advies te verlenen over de volgende vragen:

- “hoe kan de lichamelijke en psychische toestand van (...) vanaf 19 oktober 2010 beschreven worden?
- kan (...) vanaf 19 oktober 2010 als arbeidsongeschikt in de zin van artikel 100 van de wet van 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen beschouwd worden, m.a.w. in welke mate hebben de letsels of functionele stoornissen die hij vertoont, zijn verdienvermogen aangetast in zijn gewone beroep enerzijds en in alle beroepen die hij rekening houdend met zijn beroepsopleiding en zijn stand zou kunnen uitoefenen anderzijds ?

- *kan (...) m.a.w. nog in staat worden geacht om bepaalde beroepsactiviteiten uit te oefenen, rekening houdend met zijn lichamelijke en psychische gezondheidstoestand, zijn leeftijd, zijn beroepsopleiding en zijn stand?*
- *kan het zijn dat het chronisch vermoeidheidssyndroom waarmee (...) te kampen heeft, zich pas heeft gemanifesteerd nadat hij in de loop van het jaar 1995 een heelkundige ingreep onderging aan zijn sinussen (waarbij tevens een neusbeencorrectie werd uitgevoerd)?”.*

3.2.3. Omdat de deskundige op 28 oktober 2015 nog steeds geen verslag had neergelegd, riep het arbeidshof de partijen en de deskundige in overeenstemming met artikel 973, § 2 van het Gerechtelijk Wetboek op om te verschijnen in de raadkamer op 6 november 2015. Zowel het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering als (...) drongen aan op een vervanging van de deskundige.

Bij tussenarrest van 17 november 2015 ontlastte het arbeidshof prof. dr. ... van de hem bij tussenarrest van 7 februari 2014 toevertrouwde deskundigenopdracht, en verving hem als deskundige door dr.

3.2.4. Met een brief van 6 februari 2016 deelde dr. ... evenwel aan het arbeidshof mee dat hij om gezondheidsredenen de expertise niet kon verderzetten en verzocht hij om vervangen te worden.

Bij tussenarrest van 11 maart 2016 ontlastte het arbeidshof dr. ... van de hem bij tussenarrest van 17 november 2015 toevertrouwde deskundigenopdracht, en verving hem als deskundige door dr. ...

4. Het verslag van dokter ...

Dr. ... legde zijn eindverslag op 20 september 2016 op de griffie neer. In dit eindverslag formuleerde hij het volgende advies voor het arbeidshof:

“Rekening houdende met beide bemerkingen kan ik niet anders dan besluiten dat:

1. *Hoe kan de lichamelijke en psychische toestand van (...) vanaf 19 oktober 2010 beschreven worden? Patiënt vertoont een duidelijke ziekte toestand waarbij het beeld lijkt op een chronisch vermoeidheidssyndroom met alle aanwezige criteria. Het is duidelijk dat de lichamelijke klachten hem niet toelaten op een normale manier te functioneren wat zeker een psychische weerslag heeft daar patiënt niet op een normale manier in de maatschappij kan functioneren.*
2. *Kan (...) vanaf 19 oktober 2010 als arbeidsongeschikt in de zin van artikel 100 van de wet van 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen beschouwd worden in welke mate hebben letsels of functionele stoornissen die hij vertoont, zijn verdienvermogen aangetast in zijn gewone beroep enerzijds en in alle beroepen die rekening houden met zijn beroepsopleiding en zijn stand zou kunnen uitoefenen anderzijds?*

Het is duidelijk dat patiënt in die mate ziek is en dit reeds gedurende een dermate lange periode dat het onmogelijk lijkt om hem nog als arbeidsgeschikt te kunnen zien.

We volgen dr. ... evenwel om te zeggen dat (...) nooit werkbekwaam geweest is en reeds ziek was op het einde van zijn studies. Tijdens het onderzoek werd door de eiser en zijn moeder formeel erkend dat de geleverde arbeid thuis minimaal was en alleen kon gebeuren binnen een familiaal bedrijf met veel aanvaardingsvermogen.

Betrokkene is bij het intreden op de arbeidsmarkt nooit arbeidsgeschikt geweest voor minstens een derde van een voltijdse job.

3. Kan (...) met andere woorden nog in staat geacht worden om bepaalde beroepsactiviteiten uit te oefenen, rekening houdende met zijn lichamelijke en psychische gezondheidstoestand, zijn leeftijd, zijn beroepsopleiding en zijn stand?

Ik ben zeker van niet.

4. Kan het zijn dat het chronisch vermoeidheidssyndroom waarmee (...) te kampen heeft, zich pas heeft gemanifesteerd nadat hij in de loop van het jaar 1995 een heelkundige ingreep onderging aan zijn sinussen (waarbij tevens een neusbeencorrectie werd uitgevoerd)?

Dit kan maar dit is ook verre van zeker. In het verslag van dokter Lambrecht wordt vermeld dat hij zocht voor een halothaan (door de algemene anesthesie) geïnduceerde toxische leverontsteking.

Er wordt duidelijk vermeld dat de transaminasen (leverenzymen) reeds voor de ingreep pathologisch waren. Het is dus totaal onzeker of de operatie de oorzaak was van zijn ziekte ; ik denk persoonlijk dat de operatie eerder een scharniermoment was waarbij de spreekwoordelijke emmer overliep."

5. Beoordeling na het advies van de deskundige

5.1. Algemeen

5.1.1. Volgens artikel 100, § 1 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994 (Gecoördineerde ziekwet) wordt als arbeidsongeschikt erkend: de werknemer die elke werkzaamheid heeft onderbroken als rechtstreeks gevolg van het intreden of het verergeren van letsels of functionele stoornissen waarvan erkend wordt dat ze zijn vermogen tot verdienen verminderen tot een derde of minder dan een derde van wat een persoon, van dezelfde stand en met dezelfde opleiding, kan verdienen door zijn werkzaamheid in de beroepencategorie waartoe de beroepsarbeid behoort, door betrokkene verricht toen hij arbeidsongeschikt is geworden, of in de verschillende beroepen die hij heeft uitgeoefend of zou kunnen uitoefenen uit hoofde van zijn beroepsopleiding.

Verder bepaalt artikel 100, § 1, 4de alinea van de Gecoördineerde ziekwet dat de vermindering van het verdienvermogen over de eerste zes maanden primaire arbeidsongeschiktheid, gewaardeerd dient te worden ten aanzien van het gewone beroep van de betrokkene, in zover de oorzakelijke aandoening een gunstig verloop kan kennen of voor genezing vatbaar is binnen een tamelijk korte tijdspanne.

Gedurende de eerste zes maanden van de arbeidsongeschiktheid wordt het verdienvermogen van de betrokkene dus gewaardeerd aan de hand van het gewone beroep van de werknemer (op voorwaarde dat de aandoening van die aard is om binnen korte tijd te genezen). Gedurende de eerste zes maanden van de arbeidsongeschiktheid dient dus nagegaan te worden in welke mate de betrokkene nog in staat is iets te verdienen in zijn eigen beroep.

Na die zes maanden worden alle beroepen die een persoon van dezelfde opleiding en stand zou kunnen uitoefenen in aanmerking genomen om het verdienvermogen te bepalen.

5.1.2. Het begrip "arbeidsongeschiktheid" is in de ziekte- en invaliditeitsverzekering in essentie van economische aard. Niet de fysiologische invaliditeit of de mate waarin de psychische en fysieke integriteit werd aangetast is determinerend, maar wel de mate waarin het verdienvermogen werd verloren of is verminderd ingevolge de intrede of verergering van letsels en functionele stoornissen (Arbh. Gent, 25.11.2002, Inf. RIZIV, 2003, afl. 1, 34).

Het verdienvermogen moet geëvalueerd worden op grond van een gepersonaliseerde analyse aan de hand van medische, persoonlijke en socio-economische factoren (Arbh. Luik, 09.09.1994, Soc. Kron., 1997, 178; Arbh. Luik, 04.11.1994, Soc. Kron., 1997, 181).

Factoren, zoals de economische toestand, die geen invloed hebben op de geschiktheid om arbeid te verrichten maar wel op de mogelijkheden om een dienstbetrekking te vinden waardoor men de geschiktheid bezit, mogen niet in aanmerking worden genomen bij het beoordelen van de arbeidsongeschiktheid. Het gebrek aan geschikt werk is een sociaal risico dat niet door de ziekteverzekering wordt gedekt maar door de werkloosheidsverzekering (Arbh. Gent, 25.11.2002, Inf. RIZIV, 2003, afl. 1, 34; Arbh. Bergen, 07.04.1989, J.T.T., 1989, 472).

5.2. Concreet

5.2.1. In haar zitting van 12 oktober 2010 besliste de gewestelijke commissie Oost-Vlaanderen van de Geneeskundige raad voor invaliditeit (GRI) van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering dat (...) met ingang van 19 oktober 2010 niet langer als arbeidsongeschikt in de zin van artikel 100 van de Gecoördineerde ziekwet kon worden beschouwd. De GRI motiveerde haar beslissing als volgt :

“de stopzetting van uw werkzaamheden niet het rechtstreeks gevolg is van het intreden of verergeren van letsels of functionele stoornissen.”.

De GRI was m.a.w. van oordeel dat er sprake was van een vooraf bestaande toestand en dat (...) dus eigenlijk nooit een verdienvermogen heeft gehad van meer dan één derde van wat een persoon, van dezelfde stand en met dezelfde stand en met dezelfde opleiding, kan verdienen in de verschillende beroepen die hij zou kunnen uitoefenen uit hoofde van zijn beroepsopleiding.

De GRI besliste m.a.w. op 12 oktober 2010 NIET dat (...) met ingang van 19 oktober 2010 opnieuw arbeidsgeschikt was. In tegendeel, de GRI besliste dat (...) met ingang van 19 oktober 2010 niet als arbeidsgeschikt in de zin van artikel 100 van de Gecoördineerde ziekwet kan worden beschouwd omdat hij nog nooit meer dan 33 % arbeidsgeschikt is geweest.

5.2.2. Om arbeidsgeschikt te worden erkend in de zin van artikel 100 van de Gecoördineerde ziekwet moet de gerechtigde elke werkzaamheid onderbroken hebben als rechtstreeks gevolg van het intreden of het verergeren van letsels of functionele stoornissen die zijn vermogen tot verdienen beperken toe een derde of minder van wat een vergelijkbaar persoon kan verdienen.

De onderbreking van alle werkzaamheden moet dus het rechtstreeks gevolg zijn van het intreden of verergeren van letsels of functionele stoornissen.

Een verzekerde kan dus niet arbeidsgeschikt in de zin van artikel 100 van de Gecoördineerde ziekwet erkend worden wanneer de vermindering van zijn verdienvermogen uitsluitend het gevolg is van een vooraf bestaande toestand (Cass., 03, Arr. Cass., 1985-1986, 907; Arbh. Gent, 15.09.2008; Inf. RIZIV, 2008, 580; Arbh. Antwerpen, afd. Hasselt, 22.02.2005, Inf. RIZIV, 2005, 246; Arbh. Antwerpen, 13.01.2004, Soc. Kron., 2004, 336). Er is sprake van een vooraf bestaande toestand wanneer de gezondheidstoestand van de verzekerde op het ogenblik dat hij zijn beroepsactiviteit onderbreekt, niet verslechterd is in vergelijking met gezondheidstoestand bij de aanvang van zijn tewerkstelling, hetzij door het optreden van een nieuwe aandoening, hetzij door het verergeren van een bestaande toestand.

Dit betekent dat wanneer een verzekerde op de arbeidsmarkt toetreedt, hij een verdienvermogen moet hebben van meer dan een derde om later als arbeidsgeschikt te kunnen worden beschouwd.

Wanneer de verzekerde reeds vóór zijn intrede op de arbeidsmarkt slechts over een verdienvermogen van één derde of minder beschikte waardoor hij nooit in staat kan worden geacht om een beroepsactiviteit uit te oefenen, is er sprake van een vooraf bestaande toestand.

5.2.3. Het aangevochten vonnis van de arbeidsrechtbank Gent van 7 februari 2013 is dan ook tegenstrijdig.

Eenzijds trad de arbeidsrechtbank het advies van de deskundige, dr. ..., bij, nl. dat (...) met ingang van 19 oktober 2010 niet langer als arbeidsongeschikt in de zin van artikel 100 van de Gecoördineerde ziekwet kon worden beschouwd omdat (...) vanaf dan opnieuw meer dan 33 % arbeidsgeschikt diende te worden beschouwd.

Anderzijds bevestigde de arbeidsrechtbank evenwel de beslissing van de GRI Oost-Vlaanderen van 12 oktober 2010 waarbij de GRI had beslist dat (...) vanaf 19 oktober 2010 niet langer als arbeidsongeschikt in de zin van artikel 100 van de Gecoördineerde ziekwet kon worden beschouwd omdat de stopzetting van zijn werkzaamheden niet het rechtstreeks gevolg was van het intreden of verergeren van letsels of functionele stoornissen, m.a.w. omdat (...) nog nooit een arbeidsgeschiktheid had gehad van meer dan 33 %.

5.2.4. De door het arbeidshof aangestelde deskundige, dr. ..., is in zijn advies aan het arbeidshof formeel. Volgens dr. ... is (...) niet alleen op vandaag niet in staat om te werken, maar is (...) bovendien nooit in staat geweest om te werken.

Dr. ... bevestigt m.a.w. de stelling van de GRI Oost-Vlaanderen, nl. dat (...) nooit meer dan 33 % arbeidsgeschikt is geweest en reeds ziek was op het einde van zijn studies.

Dat (...) thans meer dan 66 % arbeidsongeschikt is, is niet het gevolg van het intreden of verergeren van letsels of functionele stoornissen, maar is louter het gevolg van zijn gezondheidstoestand die reeds aanwezig was op het moment dat hij zijn studies beëindigde en die toen reeds zijn verdienvermogen verminderde tot een derde of minder van wat een persoon, van dezelfde stand en met dezelfde opleiding, kan verdienen door zijn werkzaamheid in de verschillende beroepen die hij zou kunnen uitoefenen uit hoofde van zijn beroepsopleiding.

5.2.5. Iemand die nooit gewerkt heeft en wiens verdienvermogen reeds voor het intreden op de arbeidsmarkt verminderd was tot minder dan één derde, kan niet arbeidsongeschikt erkend worden in de zin van artikel 100 van de Gecoördineerde ziekwet (Arbh. Antwerpen, 13.01.2004, Soc. Kron., 2004, 336; Arbh. Antwerpen (afd. Hasselt), 22.02.2005, Inf. RIZIV, 2005, 334; Arbh. Antwerpen 13.09.2005, Inf. RIZIV, 2005, 454; Bergen 16.11.2011, J.T.T., 2012, 205).

(...) heeft na het beëindigen van zijn studies uitsluitend gewerkt in het bedrijf van zijn ouders, en dit enkel op zijn eigen tempo, en hoogstens 2 uur per dag. Dergelijke tewerkstelling die slechts kon gebeuren in een beschermd milieu en dankzij het begrip van zijn ouders kan niet beschouwd worden als deelnemen aan het normale arbeidsproces en kan dus niet gelijkgesteld worden aan een normale tewerkstelling.

(...) heeft dus nog nooit op een normale wijze deelgenomen aan het gewone arbeidsproces.

Aangezien (...) nog nooit een normale tewerkstelling heeft gehad en hij reeds op het moment dat hij studies beëindigde een arbeidsongeschiktheid vertoonde van meer dan 66 %, kan hij niet arbeidsongeschikt erkend worden in de zin van artikel 100 van de Gecoördineerde ziekwet.

**OM DEZE REDENEN,
HET ARBEIDSHOF,**

spreekt, na beraadslaging, recht op tegenspraak;

stelt vast dat de wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken en in het bijzonder artikel 24 van deze wet, werden gerespecteerd;

wijst alle andere en strijdige conclusies van de hand;

verwijst naar de tussenarresten van 7 februari 2014, 17 november 2015 en 11 maart 2016;

verklaart het reeds bij tussenarrest van 7 februari 2014 ontvankelijk verklaarde hoger beroep van (...) tegen het vonnis van de arbeidsrechtbank Gent, zevende kamer, van 7 februari 2013 (A.R. nr. 11/57/A) in de volgende mate gegrond;

vernietigt het aangevochten vonnis met uitzondering van de veroordeling van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering tot betaling van de gerechtskosten;

spreekt opnieuw recht;

verklaart voor recht dat:

- (...) vanaf het moment dat hij anno 1994 zijn studies beëindigde, op geen enkel moment meer dan 33 % arbeidsgeschikt is geweest
- hij m.a.w. nooit een verdienvermogen heeft gehad van ten minste een derde van wat een persoon, van dezelfde stand en met dezelfde opleiding, kan verdienen door een werkzaamheid die hij zou kunnen uitoefenen uit hoofde van zijn beroepsopleiding
- aangezien zijn gezondheidstoestand dus niet het gevolg van het intreden of het verergeren van letsels of functionele stoornissen, hij niet als arbeidsongeschikt in de zin van artikel 100 van de Gecoördineerde ziekwet kan worden erkend;

bevestigt bij gevolg de bestreden beslissing van de gewestelijke commissie Oost-Vlaanderen van de Geneeskundige raad voor invaliditeit van 12 oktober 2010 van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering, nl. dat (...) met ingang van 19 oktober 2010 niet langer als arbeidsongeschikt in de zin van artikel 100 van de Gecoördineerde ziekwet kon worden beschouwd omdat de stopzetting van zijn werkzaamheden niet het rechtstreeks gevolg was van het intreden of verergeren van letsels of functionele stoornissen;

kan bij gebrek aan omstandige opgave niet vaststellen welke gerechtskosten de partijen n.a.v. deze procedure in hoger beroep reeds zouden hebben gemaakt;

...